

NOTLAR - İKTİBASLAR

MALTA İLE İLGİLİ TÜRKÇE YAYINLAR VE KAYITLAR

Cengiz Orhonlu

Genel eserler

- a — Malta coğrafyası
 - b — Malta adası ile ilgili haritalar
 - c — Malta şövalyeleri ve Saint Jean tarikatı
- I — Malta adasına karşı yapılan Türk deniz seferleri
- a — 1551 deki ilk Malta muhasarası
 - b — Kapdan-ı derya Piyale Paşa'nın yaptığı Küçük Malta (Gozo) akını
 - c — 1565 deki Büyük Malta muhasarası
- II — Malta Korsanları
- III — Kızlar ağası vak'ası veya «padre Ottoman»
- a — Girit savaşları ve Malta şövalyeleri
- IV — b — Karabatak Reis'in esareti
- IV — Osmanlı kroniklerinde Malta ile ilgili kayıtlar (XVIII. yüz yıl)
- V — Malta sürgünleri ve çeşitli vesileler ile yapılmış olan yeni neşriyat

Genel eserler

- M. Şükrü, *Esfar-ı Bahriye-i Osmaniye*, İstanbul 1306, I
- Malta, Kamusu'l-a'lâm*, İstanbul 1898, c. IV, s. 4120-4122.
- Malta adası, Hayat Ansiklopedisi*, İstanbul 1934, c. VII, s. 3104, 3107.
- Danişmend, İsmail Hami—, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, İstanbul 1948-1955, c. II-IV.
- İlter, Aziz Sami—, *Şimali Afrika'da Türkler*, İstanbul 1935, c. I-II.
- Tekindağ, M. Şahabettin—, *Malta, İslâm Ansiklopedisi*, VII (İstanbul 1957), s. 260-266.

a — Malta coğrafyası

«Cezire-i Malta», Evliya Çelebi, *Seyahatname*, nşr. Ahmet Refik, İstanbul 1935, IX, 263.

«*İcmâl-i evsâf-ı cezire-i Malta*», Topkapı Sarayı Müzesi, Revan kitaplığı, nu. 1648, II, 38 a-b.

Piri Reis, *Kitab-ı Bahriye*, nşr. Fevzi Kurdoğlu - Ali Haydar Alpogut, İstanbul 1935, 506-508.

b — Malta adası ile ilgili haritalar

Malta adasının haritası, Topkapı Sarayı Müzesi, Bağdad Köşkü Kitaplığı, nu. 339,18.

Malta muhasarası plânı, Fevzi Kurdoğlu, *Türk süel alanında harita ve krokilere verilen değer ve Ali Macar Reis Atlas'ı*, İstanbul 1935, s. 9-10, 14-16.

Malta adasının haritası, Piri Reis, *Kitab-ı Bahriye*, nşr. Fevzi Kurdoğlu - Ali Haydar Alpogut, İstanbul 1935, s. 509.

Tahsin Şükrü (Öz), *Bir harp plânı*, 1565 Malta seferine ait, *Türk Tarih Arkeologya ve Etnoğrafya Dergisi*, II (Ankara 1934), 253-257,1 şekil .

c — Malta şövalyeleri ve Saint Jean tarikatı

Tarıhten silinmiş bir tarikat: Malta şövalyeleri, *Tarih Dünyası*, II, sayı 10 (İstanbul 1950), s. 418, 438.

Malta şövalyeleri, *Hayat Ansiklopedisi*, VII (İstanbul 1934), 3107-3109.

Abdurrahman Şeref, *Bir nâme-i imparatori de Kudüs krallığı ve Malta şövalyeleri baş buğluğu elkab-ı resmîyelerinin hükümet-i seniyye cânibinden itiraza uğradığına dair vesâik*, TOEM, 20 (İstanbul 1913).

I — Malta adasına karşı yapılan Türk deniz seferleri

Malta adasına karşı Barbaros Hayreddin Paşa'nın tasavvurları, Seyyid Muradî, *Gazavat-ı Hayreddin Paşa*, Topkapı Sarayı Müzesi kütüphanesi, nu. 1291.

a — 1551'deki ilk Malta muhasarası

Uzunçarsılı, İsmail Hakkı—, *Osmanlı Tarihi*, Ankara 19642, II, 385, 386.

b — Kaptan-ı Derya Piyale Paşa'nın yaptığı Küçük Malta (Gozo) akını

Kâtib Çelebi, *Tuhfetü'l-kibâr'fi esfari'l-bihâr*, İstanbul 13272, 74.

c — 1565'deki Büyük Malta muhasarası

Âli, Mustafa, Gelibolulu—, *Künhü'l-ahbâr*, Üniversite kütüphanesi, TY, nu. 5959, 328 a-b, 329 a-b.

Atak, Meral—, *Turğut Reis*, Edebiyat Fakültesi Tarih Semineri Ktp. nu. 555 «mezuniyet tezi».

- Barlas, Sanuber—, *Kanuni Sultan Süleyman'ın Malta muhasarası*, Edebiyat Fakültesi Tarih Kitaplığı, nu. 334,44 s. «mezuniyet tezi».
- Carım, Fuad—, *Cezayir'de Türkler*, İstanbul 1962, s. 95-98.
- Gravier, Julien de la—, *Malta muhasarası*, Türkçeye çeviren Mustafa Şerif, Kurdoğlu, İstanbul 1936, 207 S.
- İlter, Aziz Sami—, *Şimalî Afrika'da Türkler*, İstanbul 1937, II, 208.
- İnci, Tevfik—, *Malta muhasarası*, *Resimli Tarih Mecmuası*, IV, nu. 37 (İstanbul 1953), 1-11.
- İnci, Tevfik—, *Malta muhasarası ve Turgut Paşa'nın şehadeti*, *Resimli Tarih Mecmuası*, III, nu. 31 (İstanbul 1952), 1577-1598.
- Kâtib Çelebi, *Tuhfetü'l-kibâr fi esfârî'l-bihâr*, İstanbul 1327², 78-81.
- Kurdoğlu, Fevzi—, *Türk Deniz tarihinden, Turgut Paşa*, İstanbul 1935, üçüncü kısım, s. 437-452, 455-485.
- Hammer, J. von—, *Devlet-i Osmaniye Tarihi*, trc. Mehmed Ata, İstanbul 1332, VI, 314 v.d.
- Peçuylu İbrahim, *Tarih*, İstanbul 1282, I, 409-412.
- Malta seferine katılan askere ait tahvil defteri, Başbakanlık Arşivi, nu. 71.
- Selânikli Mustafa, *Tarih*, İstanbul 1297, 7-10.
- Solak-zâde Hemdemî, *Solak-zade Tarihi*, İstanbul 1297, s. 569-571.
- Turan, Şerafettin—, *Rodos'un zabtından Malta muhasarasına, Kanuni Armağanı*, TTK, Ankara 1970, s. 79-117.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı—, *Osmanlı Tarihi*, Ankara 1964², II, s. 388-390.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı—, *Osmanlı Devletinde Kapıkulu Ocakları*, Ankara 1943, I, 676.

II — Malta korsanları

- Macuncu-zâde Mustafa'nın Malta anıları, Sergüzeşt-i Esiri-i Malta*, nşr. Fahir İz, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı*, Ankara 1970, s. 69-122.
- Makale-i Zindancı Mahmud Kaptan beray-ı feth ü zafer keşti-i Maltız-ı lâ'in duzeh mekin*, Edebiyat Fakültesi *Türkiyat Mecmuası*, XIV (İstanbul 1965), 111-150.
- 1611 de bir Malta korsan gemisinin ele geçirilmesi : Naima, *Tarih*, İstanbul 1280, II, 92.
- Parmaksızoğlu, İsmet—, *Bir Türk kadısının esâret hatıraları*, Edebiyat Fakültesi *Tarih Dergisi*, 8 (İstanbul 1953), 77-84.
- Bir Malta gemisinin Cezayir korsanları tarafından zabtı (1783) : Ahmed Vâsıf, *Vekayi-nâme*, İstanbul Arkeoloji Kütüphanesi, nu. 355, yp. 111 a-b; Cevdet Paşa, *Tarih*, İstanbul 1309, III, 81-83.

1767 de Malta korsanları ile Osmanlı denizcileri arasında bir çarpışma : Çeşmi-zâde Mustafa, *Çeşmi-zâde Tarihi*, nşr. Bekir Kü-tükoğlu, İstanbul 1959, 56-57; A. Vasıf, *Tarih*, İstanbul 1219, I, 298-299.

Ruus defteri, nu. 222, s. 48, Başbakanlık Arşivi, K. Kepeci tasnifi, Emiri tasnifi, III. Mustafa devri, nu. 25377, Başbakanlık Arşivi.

1797 de Malta korsanları : Cevdet Paşa, *Tarih*, İstanbul 1309, VI, 252, 253.

1748 de Malta korsanları : Süleyman İzzi, *Tarih*, İstanbul 1199, 161 a, 186 a-b, 247 b, 263 b.

Malta korsanları ve müslüman esirler : Cevdet Paşa, *Tarih*, İstanbul 1309, III, 55, 123, IV, 277, 356, VIII, 57; Sami-Şâkir-Subhi, *Tarih*, İstanbul 1198, 57 a; Süleyman İzzi, *Tarih*, İstanbul 1199, 155 a.

III — Kızlarağası vak'ası veya «padre Ottoman»

Kâtib Çelebi, *Fezleke*, İstanbul 1287, II, 233, 234.

Koçu, Reşad Ekrem—, *Osmanlı Papazı Osman*, *Aylık Ansiklopedi*, yeni seri, *Tarih* kısmı, İstanbul 1950, s. 86-87.

Koçu, Reşad Ekrem—, *Kızlar ağasının piçi*, tarihi roman, İstanbul 1933, 64 S.

Hüseyin Kâmi Hatyevî, *Girit Tarihi*, İstanbul 1288, I, 204-209.

Naima, *Tarih*, İstanbul 1280, IV, 88-89, 112, 114.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı—, *Osmanlı Tarihi*, Ankara 1951, III, kısım 1, s. 222-223.

a — Girit savaşları ve Malta gövvalyeleri

Kâtib Çelebi, *Tuhfetü'l-kibâr fi esfâri'l-bihâr*, İstanbul 1327², 115-116, 123.

Kâtib Çelebi, *Fezleke*, İstanbul 1287, II, 239, 261.

Naima, *Tarih*, İstanbul 1280, IV, 116, 117, 131, 227.

Yusuf, *Hatırat*, *Tarih-i Mu'teber'de* (Köprülü Kütüphanesi, Fazıl Ahmed Paşa, nu. 214), 7 S.

Hanyalı Nuri, *Tarih-i Girit*, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi TY, 205.

b — Karabatak Reis'in esâreti

Kâtib Çelebi, *Fezleke*, İstanbul 1287, II, 381.

Kâtib Çelebi, *Tuhfetü'l-kibâr fi esfâri'l-bihâr*, İstanbul 1329², 129.

Naima, *Tarih*, İstanbul 1280, V, 206.

IV — Osmanlı Tarihlerinde Malta ile ilgili kayıtlar (XVIII. yüzyıl)

1795 de Malta anlaşması : Cevdet, *Tarih*, İstanbul 1309, VI, 209-210.

- 1746 da batılı devletlerin Malta'ya yardımları : Süleyman İzzi, *Tarih*, İstanbul 1199, 59 a.
- Bonaparte'nin Malta'yı zabtından sonra Malta şövalyeliğini ve tarikatını lağvediş : Cevdet Paşa, *Tarih*, İstanbul 1309, VI, 289-290, 291, 323.
- İngiltere'nin Malta adası ile münasebeti ve adadan çekilişi : Cevdet Paşa, *Tarih*, İstanbul 1309, VIII, 11.
- 1747 tarihli anlaşmada Malta korsanları ile ilgili madde (nu. 7) : Süleyman İzzi, *Tarih*, İstanbul 1199, 119 b.
- Yusuf Akçura, *Osmanlı Devletinin dağılma devri (XVIII. ve XIX. asırlarda)*, İstanbul 1940, 30, 60, 71, 73.
- Malta'nın İngiltere tarafından işgali : Enver Ziya Karal, *Fransa-Mısır ve Osmanlı imparatorluğu (1797-1802)*, İstanbul 1938, 40, 70, 71, 82, 83.
- Vasıf, Ahmed—, *Sefaretname*, Cevdet Paşa Tarihi'nde (İstanbul 1309, IV, 348-358).
- Seyyid İsmail Efendi, *Fas sefaretı takrirı (1785-1786)*, Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi, N.E. 4994.

V — *Malta sürgünleri ve çeşitli vesilelerle yapılmış olan yeni neşriyat*

- Daver, Abidin—, *Malta'da Türk mezarlığı ve mescid*, *Cumhuriyet Gazetesi*, 14 Ekim 1953, 20 Kasım 1953.
- Daver, Abidin—, *Kahraman Turgut'un şehit düşdüğü Sent Almo Kalesinde neler gördüm*, *Cumhuriyet Gazetesi*, 3 Aralık 1953.
- Donanmamızın Malta ve Faler'i ziyaretleri*, *Deniz Mecmuası*, nu. 343 (İstanbul 1937).
- Es, Hikmet Feridun—, *Mehmetçik Uzak Doğu'da : Malta sürgünleri*, *Hayat Tarih Mecmuası*, IV, sayı 21 (İstanbul 1966).
- Kutay, Cemâl—, *Siyasi Mahkûmlar Adası : Malta*, İstanbul 1963.
- Süleyman Nazif, *Malta Geceleri*, İstanbul 1924, 30 S.
- Yalçın, Hüseyin Cahit—, *Malta adasında esâret hatıralarım*, *Yedigün Mecmuası*, 35 makale, nu. 86 (İstanbul Mart 1935) - 121 (Nisan 1935).